

M.A. 3rd Semester Examination, 2013

SANSKRIT

PAPER—SAN-301

Full Marks : 40

Time : 2 hours

Answer all questions

The figures in the right-hand margin indicate marks

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable

Illustrate the answers wherever necessary

1. यथेच्छं प्रश्नद्वयस्योत्तरं प्रदेयम् — 12 × 2
- (a) ब्रह्मनिर्मित्यपेक्षया कविवाङ्निर्मितिः
कथं विलक्षणा तथा उत्कृष्टेति
काव्यप्रकाशमाश्रित्य प्रतिपाद्यताम् ।
- (b) काव्यहेतुविषये मम्मटमतमालोच्यताम्

(Turn Over)

- (c) काव्यस्य कति भेदाः ? किमाश्रित्य
तादृशभेदकथनम् ? काव्यभेदाः
सोदाहरणं व्याख्येयाः ।
- (d) मम्मटानुसारं सभेदं सोदाहरणम्
अनुप्रासालङ्कारः आलोच्यताम् ।

अथवा

पार्थक्यं निरूपयत —

- (i) उपमा-रूपकयोः
- (ii) उत्प्रेक्षा-समासतयोः ।
2. कस्याश्चिदेकस्याः पङ्क्तेराशयः स्पष्टीक्रियतां संस्कृतभाषाया
देवनागरलिप्या च — 6
- (a) क्वचित्तु स्फुटालङ्कार विरहेऽपि न काव्यत्वहानिः
- (b) संकेतितश्चतुर्भेदो जात्यादिर्जातिरेव वा ।
3. सयुक्तिकमलङ्कारनिर्णयः क्रियताम् — 5 × 2
- (a) नवपलाशपलाशवनं पुरः स्फुटपरागपरागतपङ्कजम् ।
मृदुलतान्तलतान्तमलोक्यत् स सुरभिं सुरभिं सुमनोहरैः ॥

अथवा

किरणा हरिणाङ्कस्य दक्षिणश्च समीरण : ।
कान्तोत्सङ्गजुषां नूनं सर्व एव सुधाकिरः ॥

- (b) यस्य न सविधे दयिता दवदहनस्तुहिनदीधितिस्तस्य ।
यस्य च सविधे दयिता दवदहनस्तुहिनदीधितस्तस्य ॥

अथवा

लब्ध्वा तव बाहुस्पर्शं यस्याः स कोऽप्युल्लासः ।
जयलक्ष्मीस्तव विरहे न खलूज्ज्वला दुर्बला ननु सा ॥